

Es busquen salaris dignes

«Si la viabilitat d'un negoci depèn de la precarietat dels seus treballadors, aquest negoci no és viable. S'ha normalitzat tant la mà d'obra barata, que hi ha qui perverteix problemàtiques com la falta de cambrers»

Si la viabilitat d'un negoci depèn de la precarietat dels seus treballadors, aquest negoci no és viable. S'ha normalitzat tant la mà d'obra barata, que hi ha qui perverteix problemàtiques que tenen la seva arrel en un model productiu que pivota en la devaluació salarial. Assistim, un any més, als laments del sector de l'hostaleria sobre la falta de cambrers. I sempre traspuen els mateixos arguments maniqueus i superflus sobre com pot ser que amb 3,1 milions d'aturats arreu de l'Estat hi hagi vacants en camps com el de la restauració, el sector primari, el de transports o la construcció.

"Pay them more" (pagueu-los més) va respondre l'any passat el president dels Estats Units, Joe Biden, en ser preguntat per la falta de treballadors en determinats sectors just quan s'aixecaven les restriccions de la pandèmia. La mateixa consigna que s'ha llançat ara des del ministeri de Treball de Yolanda Díaz davant l'alerta llançada pel gremi hostaler. Efectivament, és la llei de l'oferta i la demanda que tant agrada defensar a determinats empresaris quan els permet fer caixa però que tant lamenten quan veuen que aquesta no respon a les seves expectatives de poder contractar a baix cost.

Es dona per vàlid que la necessitat justifica que s'acceptin ofertes laborals amb condicions indignes. No es tracta només del salari -1.200 bruts mensuals és el que cobra de mitjana un cambrer-, sinó de les hores extres no sempre retribuïdes o ben pagades, de les jornades maratonianes que impedeixen poc més que no sigui treballar, del desgast que suposa estar sempre exposat al client i de la certesa que difícilment hi haurà una perspectiva de millora. Se li sumen els cobraments en negre i l'aprofitament que alguns negocis fan de la vulnerabilitat de les persones que no tenen una situació regularitzada i que només poden escollir entre un sou de misèria o la misèria absoluta. Això no vol dir que tots els negocis de la restauració tractin així els seus treballadors, però sí que és un patró que es reproduïx, especialment en temporada alta, i del qual tothom en té constància.

Quan durant la pandèmia les queixes del sector es van centrar en reclamar la reobertura dels locals perquè els ajuts públics no eren suficients, es va obviar que si hi havia treballadors que denunciaven que no podien pagar els lloguers ni arribar a finals de mes perquè es cobraven tard els ERTO és perquè aquests no contemplaven ni les hores extres ni els sous en l'economia submergida. Com tampoc es va tenir en compte la nul·la capacitat d'estalvi i, per tant, l'impossible marge de maniobra per cobrir les despeses bàsiques en una situació d'emergència que no ha fet més que aprofundir la precarietat. Les restriccions i tancaments derivats de la crisi sanitària no va fer més que deixar al descobert la fragilitat d'unes condicions laborals estructurals. Que la restauració hagi estat un sector especialment castigat durant la pandèmia no pot ser un argument per deixar d'insistir en les condicions de les seves plantilles, sobretot perquè davant l'increment de la despesa pel cost de l'energia i les matèries primeres, ja s'estan augmentant els preus per mantenir marge de benefici.

Hi ha qui analitzarà, amb raó, que aquest és un retrat que malauradament és endèmic del mercat laboral i, per tant, no exclusiu de l'hostaleria o el turisme. Encadenar els estralls de la crisi del 2008 amb la derivada de la Covid-19 i la inflació desbocada per la guerra a Ucraïna la ha estat l'estocada definitiva per trencar l'ascensor social i consolidar la tendència dels fills a viure pitjor que els pares per molta formació que acumulin als seus currículums. És descoratjador que, després d'una pandèmia mundial que ha fet rebentar totes les costures i sacsejat els fonaments del sistema econòmic i social, les mascaretes hagin caigut per tornar a una versió empitjorada de la

vella normalitat.

Des del 2009, els treballadors han perdut un 7% de poder adquisitiu de mitjana i si posem el focus en els joves d'entre 18 i 35 anys, que són la franja de la població que acaba ocupant bona part de l'oferta temporal a l'hostaleria, el seu salari real és menor que al 1980 -un 26% menys entre els 30 i els 34 anys i fins a un 50% menys entre els 18 i els 20 anys-, segons un estudi que va fer públic l'any passat la Fundación de Estudios de Economía Aplicada (Fedea). Amb aquesta radiografia, és evident que el cartell que s'ha de penjar no és el que diu que "es busquen cambrers", sinó el de que es busquen salaris dignes.